

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIV.

Chicago, Ill., torek, 27. septembra (Sept. 27) 1921.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 224.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file in the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Barleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

AMERICANI V RUSIJI SO DOSLEJ NE-PRISTRANSKI.

Moskovska "Pravda" piše, da se Hooverjevo meštvo drži pogodbe.

OBNAHAJO SE KOT VELIKI KNEZI!

Riga, 26. sept. — Moskova "Pravda", glasilo ruske komunistične stranke, piše še precej povoljno o pomožni akciji Hooverjeve pomožne administracije v Sovjetski Rusiji.

V poročilu, ki ga je poslal petrogradski poročevalec "Pravde", se šita med drugim:

"Hooverjevi zastopniki nastopajo veličastveno in ponosno kakor veliki knezi, ki običajno sajstega ogljarja. Njihovo vedenje napram našemu ljudstvu je obnašanje trgovca, ki je bil v gojen v nedeljaki verski šoli. Kljub temu se ne moremo pritožiti, Američani so strogo nepolitični in se ne zmanjajo za prilozvanja belogardističnih agitatorjev — vsaj do danes ne. Američani pomožna administracija vni veliko, težavno in potrebno nalogo.

Brez veselja in laskanja sprejememo darila naših američkih dobrotnikov. Vemo, da miloščina, ki nam jo prinašajo, mora biti plačana, toda naj se našije ruski otroci za ceno vsake obilice."

Kazan, Tatarska republika, 24. sept. — Prvi vlak z američkimi žilvili in avstrijskimi potrebščinami je došel v Kazan. Glavna mesto Tatarske sovjetske republike, kjer je pomoč najno potrebna. Na vlak je bilo več tovarnih avtomobilov. Vlak ima velik napis v rusčini "Američka pomožna administracija, ruska divizija". Med potjo je bilo več zanimivih incidentov. Kjerkoli se je vlak ustavil zaradi premoga in vode, se je takoj zbrala velika množina ljudi, ki so čitali napis in začeli izpraševati, kako in kaj. Na neki osamljeni postaji so lokalni sovjetski zastopniki obiskali Američane in zahtevali pojasnila, če je sovjetska vlada v Moskvi dovolila Američanom vršitev pomožne akcije. V dotičnem kraju še niso ničesar vedeli o prihodu Američanov v Rusijo.

Na poljih v Vladimirju in Nižnigorodu je bilo videti pridno gibanje kmetov, ki so izkopavali krompir in želi oves. Vlak je dolgo časa vozil skozi krasne smrekove gozdove. Neki Kanadčan na vlak je izrazil željo, da bi rad šumaril v Rusiji. Na postajah so veliki kupci dvaj za lokomotive. Med potjo so Američani videli več parnih žag z modernimi stroji, ki pa večinoma počivajo.

PREIKURNEJE Z BOMBAMI NA STARO LADJO.

Norfolk, Va. — Letalci so metali bombe na staro bojno ladjo "Alabama." Letalec C. A. Martin je vrzel dve teški bombi, ki sta zadeli prvi konec ladje in jo tako poškodovali, da bi topovi postali v bitki nerabni. Drugi letalec so z manjšimi bombami tudi zadeli ladjo in ji povzročili precejšnjo škodo. Neki letalec je zadeli verigo sidra in ladja se je odtrgala od zasedrališča in je počasi plavala s tokom.

ŽENE OŽIVE BOJ ZA ENAKO PRAVNOST.

Washington, D. C. — Narodna ženska stranka naznanja, da je dovršila priprave za kampanjo za izvojevanje popolne enakopravnosti ženc. Izdelan je potrební amendment k ustavi Združenih držav in posameznih držav v U-niji. Nazadnjiaki seveda skimavajo z glavami, napredne žene pa pravijo: "Naprej!"

AMERIKA NAJ ODPUSTI DOLGOVE, AKO EVROPA ODLOŽI OROŽJE!

New York, N. J. — J. H. Hopkins, predsednik "Odbora osemindesetih", je pisal Hardingu, da naj vlada pooblasti ameriške delegate na razorožitveni konferenci, da lahko stavijo Evropi sledeči pogoj: Združene države odpuste vojne dolgove Angliji, Franciji in Italiji, ako te države razorože svoje armade in mornarice.

KAKO PRIVATNI INTERESI OBTOŽUJEJO!

POSTNE JAVNE URADNIKE V SEVERNI DAKOTI OBTOŽUJEJO ZLOBAJE JAVNIH SKLADOV!

Nesramnost in predrznost nekaterih ljudi sega do neba.

Bismarok, N. D. — Bankirake in velemlinarske site so na delu, da se od pokličejo governer Lynn J. Frazier, državni prokurator William Lemke in John N. Hagan, komisar za poljedelstvo in delo, ki tvorijo v Severni Dakoti industrijalno komisijo. Te site očitajo omenjenim uradnikom, da zapravljajo denar iz javnih skladov, ki znaša šest milijonov dolarjev. Očita se jim, da so zapravili \$2,600,000, ki je naložen kot prva vknjižba na delavskih domovih in farmah, en milijon dolarjev, naložen v državnih mlinskih in žitnih elevatorjih, in \$350,000, naloženih v domovih, sgrajenih od države, in še manje druge stvari, kar se jim bane, saj se je Wall Street pričel a svojo gonjo, da zniža vrednost poljskih pridelkov.

Taka obtožba dokazuje, da bankirski smatrajo vse delavce in farmerje za gospodarske analfabete, ki se ne zavedajo, da so bankirski in drugi privatni bizniški interesi povzročili sedanje razvrednostovanje poljskega pridelka in človeške delovne moči, da ustvarijo take razmere, kot so bile pred vojno, poleg pa napravijo še izredno mastne dobičke.

Poleg so inicijativni še postavili, ki določa, da se državni in okrajni uradniki nominirajo in izvolijo, ne da bi bilo omenjeno, kateri stranki pripadajo. To sicer odpravlja stranke, pa ubije tudi Neustrankarsko ligo, katere se veliki biznis najbolj boji. Seveda ni to nova poteza, kajti znano je, da so tako potezo izigrali kapitalistični interesi tudi v Milwaukeeju, ko so privratarji zmagali socialisti. Če bo ljudstvo pametno, bo odklonilo vse, kar predlagajo privatni bizniški interesi, ako ne, bo pa ljudstvo tudi nosilo posledice svojega glasovanja. Vrnil se bodo stari časi, ki so bili v navadi, predno je Neustrankarska liga prodrla s svojimi kandidati in ki, so bili zelo šalostni za farmerja v Severni Dakoti.

TRI DNI V ČOLNIH NA MORJU.

New York, N. Y. — Italijanski parnik "Alacrita" se je potopil v hudem viharju. Mornarji so zapustili parnik v dveh čolnih, predno se je pogreznil. Tri dni so blodili po morju v majhnih čolnih in šole četrti dan so vzrli španski parnik "Cabo Cruz", ki jih je rešil gotove smrti. Naredča se je dogodila, ker je bil parnik naložen s pšenico, ki ni bila v vrečah. V hudem viharju je pšenica stekla na eno stran in parnik se ni mogel več izravnati, ampak se je pogreznil.

NOVA ORGANIZACIJA PROTI KUKLUKSOVCEM.

Couenatta, Miss. — Tukaj se je ustanovila organizacija z imenom "Vitezi belega konja", ki naznanja, da se bo bojevala proti Ku Kluxu Klanu.

MALA ENTENTA SE GIBLJE PROTI OGRSKI.

Guerrilska vojna v Burgenlandu je menda maskirana marša za vpostavljenje Karla.

STRELI V OGRSKI ZBORNICI.

Dunaj, 26. sept. — V avstrijskih vladnih krogih so prepričani, da edino močna oborožena sila naredi mir v zapadni Ogrski in prepričanevarne posledice oodotnega guerrilskega bojevanja. Mala ententa se zopet giblje. Tukašnji ententni zastopniki pričakujejo, da je intervencija a strani male entente in Italije neizogibna, ako se položaj kmalu ne spremeni. Avstrija ni sposobna za okupacijo Burgenlanda, ker nima armade, ogrska vlada pa tudi pravi, da je prezlaba.

iz Prage je prišla vest, da je češki 28. polk na potu na slovaško fronto. Šest baterij češkega topništva in vsa 10. češka divizija se nahaja v Počunu. To gibanje kaže, da se mala ententa pripravlja za oboroženo akcijo proti Madžarom.

Kolikor je znano, imajo privatni bivšega cesarja Karla kontrolo nad vataškimi gibanjem v Burgenlandu (koščku zapadne Ogrske, ki ga ima anektirani Avstrija po trianonaki mirovni pogodbi). Na Dunaju prevladuje mnenje, da se je prvotno neorganizirano vataško gibanje pod vodstvom znanega Hedjasa prelevilo v habsburški narodniški pokret za ponovni postavljen Karla na ogrski prestol. — Poročila iz Burgenlandu pravijo, da se ropanje nadaljuje. Vataški jantarije prebivalec denar, živino in živila; nekateri vasi so že docela izropane. V soboto so Ogrji streljali na avstrijsko stražo v Brucku in ubili tri moše; Avstrijci so ujeli 70 mož napadalne skupine.

Budapešta, 25. sept. — Med največjimi kravali, kakršnih še ni bilo v ogrski zbornici po vojni, so v soboto počili strelji z galerije v narodni skupščini. Pet strelcev je bilo namerjenih v grofa Andrasyja in bivšega predsednika skupščine Rakovskya, toda nista bila zadeta. Ena krogla je preluknjala Andrasyjevo suknjo. Streljal je Ibrahim Kover, bivši poročnik. Oblastniki pravijo, da je v teku novo gibanje na Ogrskem proti monarhizmu, ki bi radi posedlili Habsburžana Karla na prestol. Andrasy in Rakovsky sta znana monarhisti.

PO DOLGEM ČASU VEDRA PRINAJA PREDKAVA.

Chicago, Ill. — Čitateljem, ki so se sanjali za delavsko gibanje, je znano, da so najeti pretepači, uslužbeni pri Standard Steel Car kompaniji, umorili dne 9. septembra 1919 štiri stavarke in več ko dvajset težko ranili, ko so stavarji korakali v mirni in dolgi povorki. Zdaj, po dveh letih, je stvar zopet oživela. Strokovno organizirani delavci se trudijo, da pride zadeva pred veljoporoto v okraju Lake, Ind., da tako morilec prejmejo zasluženo kazen.

Vojni department Združenih držav je postal zapleten v afero ker sta dva pretepača priznala in izpovedala, da je Standard Steel Car kompanija kupila po masakru orožje, ki je bilo lastnina Združenih držav. Na zahtevo Američke delavske federacije je predsednik Harding odredil vojnemu departmentu, da mu poroča o tej zadevi. Vojni tajnik Weeks zdaj preiskuje delo vojnega tajnika Bakerja, njegovega prednika, v hamondski aferi.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo jasno in gorko. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 71, najnižja 29. Sonce izide ob 6:43, zaide ob 6:40.

BREZPOSELNOST JE ERIZALA DOMODNINSKI DAVEK.

Washington, D. C. — Vlada je pričela občutiti brezposelnost med delavci. Dohodninski davek se je zmanjšal. Zakladniški department je prejel poročila od vseh strani Amerike, da na tisoče oseb, zlasti tistih z majhnimi dohodki, prosijo, da se obrok plačila, ki je potekel 15. septembra, podaljša, kajti ljudje so brez dela in ne morejo plačati davka.

TAKTIKA PROTI DELAVSTVU SE PONAVLJA.

DE DELAVSTVO NOČE SPREJETI SLABIM POGOJEV, SE UBAVI PO NJEM Z LOPARJEM.

Pa tudi lopar ne pomaga dosti, krat doseči cilja, po katerem stremitjo delavski sovražniki.

Chicago, Ill. — Komaj je sodnik Landis podal kot razsodnik v zadevi stavbiniških delavcev svojo razsodbo, so spregovorili tudi delavci. Rekli so, da s tako razsodbo niso zadovoljni. Delavski nasprotnikom seveda te besede niso bile všeč, ker so se odločili, da za vsako ceno križajo delavstvo v Chicago. To je bilo delavstvo že križano v drugih mestih, kjer ni bilo tako močno organizirano, da se je lahko zoperstavilo križanju.

Velebizniško časopisje, ponišna deska privatnih bizniških interesov in delavskih sovražnikov, je prišlo takoj a svojo gonjo, da grešne Daileyjeva komisija s preiskavo, kakor da so vsi strokovno organizirani delavci sami lumpje, zvitke in neznačajne. Naglašalo je, da so posebno oni delavci lumpje, ki ne soglašajo s podjetniki, da se zniža delavska menda.

Kdo pa je Dailey? Državni senator države Illinois, človek, ki ni bil še nikdar naklonjen delavstvu. Predsednik je komisije, ki naj zasliši razne obtožbe proti strokovno organiziranemu delavstvu.

Znano se je pričel razlegati glas trombe v velebizniškem časopisju, da so strokovno organizirani delavci veliki zarotniki, ki hočejo podkupiti porotnike, ki imajo soditi obtožene voditelje strokovno organiziranega delavstva, katere je obtožil državni pravdnik, ki ima le tedaj prijazno besedo za delavce, ako se delavci ponižno pokoravajo vsem ukazom privatnih podjetnikov.

Že vrabel čivkajo po strehah, da je bila porota večkrat obdelana, kadar so stali delavci pred sodiščem. Zakaj bi ne bila tudi zdaj? Ali ravno tako je znano, da delavci v takih slučajih niso obdelali porote, ampak to so izvršili ljudje, ki radi izvrše uslugo privatnim bizniškim interesom, ali pa ljudje, ki iz urea sovražilo delavstvo. To je že stara reč in nikdar se ni velebizniško časopisje zgražalo nad takim podjetjem.

Taki porotniški skandali so se dogodili že v Chicagu in v drugih mestih. Izvedelo se je, kako so porotniški komisarji dajali imena državljanov v porotniško župo, kako se je izvajal pritisk od strani državnega pravdnika na porotnike. Izvedelo se je, da so bili porotniki korumpirani na njihovem domu. Delo so izvršili privatni detektivji, ki so zelo spretni v takih zadevah.

Alli so bili morda ti ljudje najeti od delavcev? Ne! Zakaj? Ne, ker so vsi sovražniki delavstva.

Daileyjeva komisija se zdaj šeli izrabit kot orodje, s katerim naj se razbijajo delavske strokovne organizacije. Taki poizkusi tudi niso bili napravljeni privratar. Pogledati je le treba v zgodovino strokovno organiziranega delavstva in prepričamo se, da je bilo takih poizkusov napravljenih na stotine, a ponesečili so vsi. Tak poizkus je lahko za trenotek zadržal delavstvo na svojem pohodu k zma-

STAMBULINSKI VIDI STRAHOVE REVOLUCIJE.

Bolgarski ministrski predsednik pravi, da se pripravlja revolucija v Jugoslaviji.

RUMUNIJA TAJI, DA SE PRAVLJA NA VOJNO S SOVJETI.

Sofija, Bolgarija, 26. sept. — Aleksander Stambulinski, bolgarski ministrski predsednik, je rekel v razgovoru s časnikarskimi poročevalci, da komunistične stranke na Balkanu delajo priprave za novo revolucijo v balkanških državah, ki se ima izvršiti s pomočjo Sovjetske Rusije.

"Takošnji cilj boljševikov je revolucija v Jugoslaviji," je dejal Stambulinski, "ki ima potem slediti v Avstriji, Rumuniji in Bolgariji. Sovjetske čete se že zbirajo ob Dnjestru na severovzhodni rumunski meji."

Stambulinski je nadaljeval, da istočasno z revolucijo na Balkanu namerava Mustafa Kemal paša in Enver paša udariti iz Anatolije na Carigrad. Črno morje je baje prepreženo a plavajočimi in pritrjenimi minami.

Stambulinski je zaključil, da je politično obsorje na Balkanu zelo črno. Jugoslavija, Bolgarija, Grška in Rumunija se pripravljajo za balkansko konferenco. Po njegovem mnenju more edino trdnava ves med balkanskimi državami. Avstrije in Poljske ter evaninjalni vstop Bolgarije v jugoslovansko federacijo preprečiti komunistično revolucijo.

Berlin, 26. sept. — Iz Varšave javljajo, da je tja došel delegat rumunsko vlade, ki se ima sestati z zastopnikom iz Moskve glede aranžiranja novega pogajanja v svrhu, da se izravna rusko-rumunski spor zaradi meje. Rumunsko poslanstvo v Varšavi taji, da se Rumunija pripravlja na vojno z Rusijo.

STAVBINSKI PODJETNIKI POISKUJAJO SVOJO SRBOČ S STAVKOKAZI.

Stavkokazi prenočujejo kot živina v hlevu.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki so pričeli vabiti stavkokaze iz vseh krajev v Chicagu. Z velikim prizadevanjem se je posrečilo nabrati štirideset tesarških stavkokazov, da delajo na žitnem elevatorju, poznanem pod imenom Northwestern. Komaj so stavkokazi pričeli delati, je drugih tri sto petdeset organiziranih delavcev odložilo orodje.

Dan Galvin, tajnik organizacije tesarških delavcev, je izjavil, da podjetniki vlačijo stavkokaze iz raznih krajev v Chicagu, ki so nastanjeni kot živina v hlevu. Poizkusili so z njimi delati že na raznih stavbah, pa ni šlo.

gi, ustaviti trajno ga pa niso mogli. In zakaj? Povesti, vesti in bajke o vojni z bombami v delavskih vrstah imajo toliko stika s pravim delavskim gibanjem, kolikor imajo mazila vpliva na rast človeških las, katere jih razni mažeči pripravljajo kot sredstvo, ki prav zanesljivo povzroči, da popolnoma plešastim ljudem zopet zrastejo lasje.

Velebizniškemu časopisju je ta resnica tako dobro znana kot nam, kljub temu pa prihajajo porijodljeno naj dvakrat na mesec z obrekovanjem strokovno organiziranega delavstva na dan. To je fisti lopar, s katerim udrihajo delavski nasprotniki po strokovno organiziranem delavstvu, ki pa dozdaj za privatne bizniške interese še ni dosegl tiste zmage, ki jo pričakujejo delavski sovražniki od njega.

VEČ KO ENA TRETJINA PREMGOVNIKOV V AMERIKI POČIVA.

Washington, D. C. — (Federal Press.) — "Geological Survey" poroča, da zadnje mesece počiva več ko tretjina vseh premogovnikov v Združenih državah. Vseh rogov mehkega premoga je 2697. Proti koncu avgusta t. l. je počivalo 970 rudnikov, medtem ko je v tem času pred enim letom počivalo le 96 rogov.

ZA DIVIDENDE SE BRIGAJO!

NI JIM PA NAR ŠLEHENIŠKA OPREMA.

Tako izgleda privatna kontrola nad železnicami.

Washington, D. C. — Federalizirani tisk je odkril, da so železniške družbe porabile pol milijarde dolarjev za izplačilo dividend, ki niso bile nikdar zaslužene, in da je to izplačilo preprečilo pravila na železniških vozovih in lokomotivah, kar ugroza prevajanje premoga v letošnji zimi. To odkritje je vplivalo toliko na javnost, da je "Wall Street Journal" odgovoril, da tako opere gospodarstvo na železnicah, nahajajoče se pod privatno kontrolo. List skuša celo stvar osmečiti, koncem konca pa le prizna, da je delala pred pomanjkanjem premoga v letošnji zimi. Produkcija in prevažanje premoga sta daleč pod varnostno rivo, pravi list. Železniške proge in oprema so slabe.

To glasilo uštrikuje avsenenih železniških delavcev izjavijo, da je letošnja produkcija mehkega premoga zanesla za 98,000,000 ton za produkcijo lanskega leta. Železniške družbe bi lahko prepejlale po 12,000,000 ton premoga v preteklih tednih, a prepeljale so le sedem milijonov ton premoga na teden, pripoveduje ta list. Dobrih voz, ki lahko služijo prevozu, je 129,000, poškodovanih pa 370,000, ki se lahko popravijo v kratkem času, ako se potrebujejo.

Če bi naložili teh 129,000 voz v premogom do štirideset ton vsak voz in bi bili ti vozovi v stalnem prometu, tako da izrše pot v treh tednih, tedaj bi lahko znižali primanjkljaj premoga tedenko za manj kot 1,600,000 ton. To je komaj ena tretjina tedenskega primanjkljaja v produkciji in prevažanju premoga, ki se je normalno porabil v zadnjih treh letih v Združenih državah. Tridezanska pot voza sloni na podlagi, da voz napravi povprečno po 300 do 400 milj pota.

"Wall Street Journal" ne pravi ničesar o potratnem izplačilu gotovine delničarjem in da se razpadanje železniških prog, voz in motorne moči posledica tega, ker ni denarja za izvršitev popravil. Mesto da se list dotakne te važne zadeve, se norčuje iz dejstva, da smo pred pomanjkanjem premoga. Zdaj njegovi proračuni govore, da premog, ki se bo lahko dobil, ne bo zadostoval, da greje domove Američanov, četudi bi srednja zima in delo v industriji počiva. Če dobimo mrzlo zimo ali če se oživi industrija, tedaj bo trobenta v Wall Streetu zapela drugo noto.

MESTEC JE BANKOTIRALO

Chicago, Ill. — Mestec Gross Point v okolici Chicaga je prenehal eksistirati. Mestec se je tako zadolžilo, da se mora zdaj prodati, ako hoče plačati dolg. Ves občinski imetek je na prodaj. Imetek obstoji iz sledečih predmetov: občinska dvonadstropna hiša, strojna kosa, svetilka, dve poljejski zvezdi, prazen sod (dober za nabiranje dozev), dva stenska kotledarja in ječa, ki ima prostora za enega samega jetnika. — Ko se mestec prodal, bo razdeljeno med občine Wilmotte, Winnetka in New Trier.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2667-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglepajo n. pr. (Aug. 31-31) poleg valoga imena na nedeljno pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

HABSBURŠKO-AMERIŠKO-FRANCOSKA SOLIDARNOST.

Listi so naznanili, da je ameriški sindikat kupil posestva habsburškega nadvojvode Friderika v Avstriji, Ogrski, Čehoslovakiji, Jugoslaviji in v Primorju, ki je zdaj pod Italijo. Posestva obstoje iz grašččin, zemljišč, gozdov, tovarn, rudnikov in muzeja na Dunaju ter se cene na 200 do 400 milijonov dolarjev. V zvezi z ameriškim sindikatom so tudi mogočni francoski interesi.

Važna stran te transakcije je, da velik del Frederikovih posestev se danes nahaja v državah, ki so se ustanovile na razvalinah bivše Avstro-Ogrske. Nekatera posestva so celo nacionalizirana. Kljub temu dejstvu je Habsburčan Friderik ponudil vsa ta posestva na prodaj in dobil kupca v — Ameriki. Propadli nadvojvoda ve, da je politični in gospodarski vpliv Američanov in Francozov večji kakor pa so vlade v državah, ki so nastale iz pokojne Avstro-Ogrske. Izgleda se je torej mednarodna koalicija habsburških fevdalstov in ameriško-francoskih kapitalistov.

Kaj ima zdaj priti? Odgovor je v kapitalističnih časopisih: ... "Nov sindikat bo zdaj uveljavil svoje pravice do kupljenih posestev v raznih državah, ki so se polastile teh imetij, in ko dobi pravice, bo moderniziral industrijalne metode v obratovanju teh posestev".

V nediplomatičnem, plebejskem jeziku se to pravi, da bo ameriški sindikat, ki ima za seboj francoske kapitalistične interese, tožil vlade v raznih državah, ki so se polastile Friderikovih gradov, veleposestev, rudnikov itd. Kje se bo začela tožba, še ni znano, evidentno pa je, da vlade, ki posedujejo imetje bivšega habsburškega nadvojvode, zro v obraz konfliktu, ako se količkar ganejo s poskusom nacionaliziranja dotičnih posestev.

Ministrski predsednik Briand v Franciji in ameriški državni tajnik Hughes imata zopet priliko za diplomatsko posredovanje v prid klike, ki je investirala kapital.

Dejstvo, da sta Francija in Amerika prišločili na pomoč Habsburčanu po preteku treh let odkar sta kupičili mrtve "za obrambo demokracije proti habsburški avtokraciji", ne potrebuje nobenega komentarja. Vse je v redu in pravilno s stališča kapitalizma. Nič se ne bomo čudili, ako odpotuje ameriška vojaška ekspedicija v Jugoslavijo, Avstrijo in Čehoslovakijo in okupira habsburško-ameriško-francosko lastnino v imenu novih lastnikov.

Dali je ameriški sindikat kupil z imetjem vred tudi habsburški nadvojvodski naslov, nam ni znano in je tudi postranka reč. Sicer pa to ni potrebno. Imamo dovolj industrijalnega plemstva, dovolj vladarskih rodbin — dinastije jekla, olja, premoga, železnice itd. — in eden plemški naslov več ali manj ne šteje nič. Naši plemiči so pokazali, da lahko stopijo na trg in kupijo habsburško šaro ter pomaknejo meje ameriškega in francoskega kapitalizma do arca bivšega avstro-ogrškega cesarstva.

Jokelni, ki hlapčujejo na posestvih bivših Habsburžanov, se lahko zdaj vesele, da bodo garali za večjo slavo tujih gospodarjev. Novi lastniki bodo "modernizirali industrijalne metode v obratovanju podjetij"! Jokelni mor-da ne vedo, kaj to pomeni, toda naučili se bodo, ko prično Amerikanci prešati iz njih maksimalno vrednost. Modernizirane metode so: hitro, hitro, več in več! Delavci bodo okusili "ameriško demokracijo".

Nasle simpatije so z njimi. Ubožci! Po šestletnem stradanju zaslužijo kaj boljšega. Ampak v enem oziru bo to dobro. Lastna izkušnja jih nauči, da med habsburškim tiranstvom in ameriškim izkoriščanjem ni nobene razlike. Habsburško-ameriško-francoska solidarnost jih nauči, da je enaka solidarnost potrebna tudi med delavci vseh dežel, vseh narodov, vseh jezikov, vseh ver in never, ako hočejo, da se dvignejo iz hlapcev na ljudi.

Konvencija rudarjev. IZ DELAVSKEGA SVETA.

Indianapolis, Ind. — Maude McCreery, Feder. Press. — Dva dneva konvencije rudarske organizacije United Mine Workers of America sta potekla mirno — toda bila je občutljiva tišina pred viharjem.

Najhujši konflikt, ki ga pričakuje delegatje, se bo vršil med Howatom in Lewisom. Spor med Fr. Farringtonom in izvrševalnim odborom glede vsote \$27,000, ki je bila porabljena tekom stavke v Illinoisu pred dvema letoma, je nekoliko ponehal. Odbor, ki se bavi s poročili gl. odbornikov, je odobril priporočilo predsednika Lewisa, da okrožna organizacija v Illinoisu poda natančen račun, kako je bila omenjena vsota poročena. Nekateri delegatje iz Illinoisa pravijo, da so okrožni odborniki s tem denarjem najemali "strele", s katerimi so gonili "nepostavne" stavarke nazaj na delo. Farrington je govoril skoraj eno uro in protestiral proti priporočilu za položitev natančnega računa. Opiral se je na ustavo organizacije, ki daje okrožjem avtonomijo in vsled tega da konvencija nima pravice vtikati se v upravo okrožne organizacije. Toda proti Farringtonu je nastopilo več delegatov iz njegovega okrožja, ki so sprejeli na konvencijo, da naj prisili odbornike 12. okrožja, da pokažejo račune, kajti na okrožni konvenciji v Illinoisu niso hoteli tega storiti.

Farrington je pozneje izjavil, da se ne bo pokoril konvenciji in da bo položil račune od potrošene vsote le na okrožni konvenciji, kadar jih bo zahtevala in nikjer drugje. Delegat Savage, ki je zastopal ameriške rudarje na mednarodnem kongresu rudarjev v Ženevi meseca avgusta, je poročal, da se je kongres izrekel za podpiranje delavstva za preprečenje vojne z bojkotom.

Carl D. Thompson je priporočal konvenciji, da se pridruži tudi rudarji gibanju drugih organizacij za dvignjenje denarja unki iz banke onih, ki so nasprotni organiziranemu delavstvu. Delavci in njihove krajevne unije naj raje nalože preostali denar v bankah Severne Dakote, katere je Wall Street bojkotiral.

Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je v soboto posetil konvencijo in konferiral z Lewisom. Lewis in Gompers sta delegata Hardingove konferenca glede brezposelnosti, ki se odprta ta teden v Washingtonu. Gompers je bil navzoč ravno ob času, ko je prišla vest, da so operatorji v West Virginiji vložili tožbo za "induzirčen" protti organizaciji rudarjev.

Grki so se umaknili na staro fronto. Carigrad, 26. sept. — Grške čete so se umaknile na staro črto, ki drži od Ekiherja južno proti Sied-Gazu. Grki ne mislijo več obnoviti ofenzive, pač pa so posvetili vso pažnjo oskrbi ranjenec, katerih imajo samo v Brusii 10,000.

Ponesrečen atentat na Pilsudskega. Pariz, 26. sept. — Iz Lvova v Galiciji poročajo, da je bil sredi tam napaden general Pilsudski, predsednik poljske republike. Trije strelci iz revolverja so bili od-dani nanj, toda ni bil zadet. Napadalec je bil aretiran.

52 Jugoslovancov ubitih v spopadu s Albanci. Pariz, 26. sept. — Iz albanskih uradnih virov preko Ženeve za poročila, da je bilo v soboto ubitih 52 Srbov v spopadu z Albanci v severnozpadnem kotu Albanije, Srbi prodirajo proti Skadru.

Uradna vest iz Beograda se glasi, da vodijo Albanci italijanski častniki in med Albanci je mnogo italijanskih prostovoljcev. Beogradska vlada namerava poslati protestno noto italijanski vladi.

Boji na Irskem se obnavljajo. London, 26. sept. — Iz Corka je prišla vest, da so britski konstablerji v nedeljo napadli več evilstov. Napadena je bila tudi republišanska policijska straža.

V Belfastu so bili v soboto in nedeljo ponovni krvavi izgredi. Stiri osebe so bile ubite in več po-slopij je v pepelu. V bolnišnicah je 36 ranjenec.

Profiti nemških industrijalcev. Berlin, 26. sept. — Lastniki bombažnih predilnic v Mittweidii so v prejšnjem letu naredili čiste-ga dobička blizu 25 milijonov mark, dočim znaša njihov investiran kapital pet milijonov mark. Naredili so torej malo manj ko 500 odstotkov profita. Lastniki so si nakazali 75odstotno dividendo.

Grčija še vedno sanja o osvajanju. Atene, 26. sept. — Vlada je naznanila, da namerava anektirati okupirane province Anatolije v Mali Aziji. Opozicijski krogi svare vlado, da je to slab korak, ki lahko izzove intervencijo velesil.

Veliko neurje v Mehiki. Mexico City, Mehika, 26. sept. — Vihar z nalivom dežja, ki je v petek razsajal v Tampicu, velikem petrolejskem okrožju, je naredil silno škodo. Mnoge hiše so bile poplavljene. Strela je udarila v oljni nabiralnik, ki drži 55,000 so-dov petroleja in ki je lastnina Mexican Petroleum Co. Nabiralnik je še vedno v planini.

Milijonrubijski bankovci v Rusiji. Moskva, 24. sept. — Sovjetska vlada je izdala nove bankovce po milijon, pet milijonov in deset milijonov rubljev, ki so veljavni do 1. julija 1923. Milijonrubijski bankovci so potrebni, ker je nemo-goče nositi milijone rubljev v papirju manjše vrednosti. Po sedanjii valuti je dolar vreden okrog 40,000 rubljev.

Poslanik brez države. Carigrad, 25. sept. — Sledeča vest dobro osvetljuje konfuzne diplomatske razmere v centralni Evropi: Knez Euerstenberg je še danes avstro-ogrski poslanik v Ukrajini, dasiravno biva v Carigradu. Imenovan je bil poletu 1918, ko je v Ukrajini vladal hetman Skoropadski, kajzerjev prijatelj. Knez je sam rekel: "Zastopam vlado, katere ne obstoji več, in pri vladi, katere tudi še davno ni več. Najlepše pa je, da še vedno prejemam plačo za delo, katerega ne opravljam."

Državljanška vojna je uničevalna nadaljevala. Že v letu 1917, ko so pričele čehoslovaške čete z vojno in je bila vsa dežela polna bogatega pridelka na njivah, so te čete z belimi generali vred preprečile spravljenje žita, tako da je bilo skoro po celi deželi že leta 1917 vse uničeno in je segnilo večidel vse žito na polju. Ravnotam, kjer je sedaj dežela najbolj prizadeta, to je v Donecu, je najhujše divjala vojna z vsami svojimi grozotami.

STAVKARJI KONTROLIRAJO KALIFORNIJSKA OLJNA POLJA. Vojno junaštvo ki kon-tuje na vešalih.

Bakersfield, Cal. — Kalifornijska oljna polja, ki se prištevajo k najbogatejšim v Zdrženih državah, so pod kontrolo sindikalnega komiteja, kateri sestoji iz stavkarjev delavcev pri oljnih nabiralnih in carinikov. Brez dovoljenja stavarkejev ne sme nikdo priti v njihov distrikt. Ko se je pred dnevi približal neki avtomobil oljnemu palju McKittericka, ter se ni vsarjal na povelje stavarkejev, je bil obstreljevan in močno poškodovan, toda ranjen ni bil nihče.

Kakor izgleda, so stavarkeji dobro organizirani. Nadzorni komitej sestoji iz 450 mož, katere je izvolilo 8000 stavkarjev delavcev. Približno toliko delavcev je tudi pri drugi oljni deželi, kateri vsi so organizirani a sedaj ne stavka-jo. — Stavka je nastala vsled samoderžnosti družbe, ki se je brala podpisati od delavcev stavljeno pogodbo. Po celeni polju so nastavljeni stavkovne straže, ki imajo seboj poljske kuhinje, tako ar jim ni treba nikdar oddaljiti-izven polja. Podjetniki so nahajali po San Franciscu eden viak stavkokašov, ki pa je v bližini mesta Tafta med vožnjo skočil a tira.

VAŽNO ZA DELAVCE! Chicago, Ill. — Delavci, ki žele razširiti svoje gmajne in spopolniti svojo gospodarsko moč, se opozarjajo, da bo na Trade Union kolegiju, ki bo odprto pod nadzorstvom Ameriške delavske federacije v Chicagu v oktobru, predaval profesor Paul Douglas o delavskih problemih. Drugi profesorji bodo predavali o parlamentarnem zakonu, javnem govoritvah, literaturi, kompoziciji in angleški slovnici. Deset predavaj po dve uri stane pet dolarjev.

MOČAN TOK JE POTEGNIL ČOLN PRAK JEU. Ena oseba je utonila. Geneva, Ill. — Alfred Jutze se je vsilil v družbi svojega brata in treh otrok v čolnu po jezera. Ravnali so tako nesprevidno, da je močan vodni tok potegnil čoln prek jezua. Jutze je utonil, ostale so rešili.

M. Andrejevna Gorkijeva o lakoti v Rusiji. Stockholm. — Ob prisotnosti kakih par sto povabljenec je držala M. Andrejevna Gorkijeva govor a stradanju v Rusiji in je med drugim povedala tudi to: "Ta nesreča nad Rusijo je prišla že nekako sama po sebi. Dve zelo slabi letini po vrsti sta to gorje povzročili, kakor se je zgodilo leta 1897 in 1898. Zakaj pa so tako slabe letine? Odgovor na to lahko dobimo v zgodovini Rusije, iz katere čitamo, da je bilo rusko ljudstvo pogosto zasluženo od drugih rodov. Ruski kmet je bil neveden, ni znal čitati in gospodariti je po najprimitivnejši metodi. Poljsa so na ta način zelo slabo obrodila in poleg tega je bilo treba mnogo več truda in ubijanja za obdelovanje zemlje. Kako zelo se razlikuje pridelovanje valed nepopolnosti v Rusiji od obdelovanja v Nemčiji lahko pokažejo številke. Dasiravno je zemlja v Rusiji ena najboljših za žito, se pridelala na hektar komaj 640 kilogramov pšeeuce, dočim jo dobi nemški kmet od svojega hektarja polja 2280 kilogramov. Na hektarju njive se je pridelalo v Rusiji normalno 800 kilogramov rži in ravnoliško ječmena; v Nemčiji pa normalno na hektarju njive 1960 kilogramov rži in 1920 kilogramov ječmena.

Vojna je uničila poljedelstvo. Mladi kmetski moške so odšli na vojno. Mnogi žive in padli najbolj pa se je znašlo število vozne živine.

Državljanška vojna je uničevalna nadaljevala. Že v letu 1917, ko so pričele čehoslovaške čete z vojno in je bila vsa dežela polna bogatega pridelka na njivah, so te čete z belimi generali vred preprečile spravljenje žita, tako da je bilo skoro po celi deželi že leta 1917 vse uničeno in je segnilo večidel vse žito na polju. Ravnotam, kjer je sedaj dežela najbolj prizadeta, to je v Donecu, je najhujše divjala vojna z vsami svojimi grozotami.

Bitka na Vladivostok. Pariz, 26. sept. — Iz Revala je prišla brzjavka, da je sibirski rdeča armada ruske sovjetske vlade napadla Vladivostok.

St. Louis, Mo. — Delavski list je pribehl prestreženo tragedijo, ki se je odigrala v Missouriju. Zadnji pondeljek je sodni dvor v Franklin Countyju, Mo., imel v obravnavi žalostno 23-letni vojak John W. Carroll, ki je služil v Franciji in se udeležil bitk v Argonih ter spadal k 118 pešpolku, je bil obojen na vešalih in obojen Johnov brat George, ki je ravnatko bil v bitkah pri Argonih, je akusil rešiti brata s tem, da je za-bedel stražnika ječe. Poizkus se je ponesrečil in George bo moral pre-stati za čim, ki ga je izvršil v lju-beznii do brata, tri leta v Jeffer-sonski ječi.

John je bil obojen pretekli teden v pondeljek potem, ko je prejšnji dan po sestanku z očetom zaprosil, da oče pokopije njegovo truplo. Ob ločitvi je rekel ošeta besede: "Ata ne skrbi, nuri bom kot mož."

12. avgusta t. l. je bil na lutih vešalih obojen neki drugi vojak. Bil je 18-letni Charles Jaesoy, ki je tudi služil v Franciji in je bil soudeležen pri zločinu s Carroll-sonom.

Neki tretji Walter Schirier, 18 let star, ki je bil tudi že v vojaški službi, je bil radi zločina obojen na dosmrtno ječo in je sedaj zaprt v Jefferson Cityju.

Vsi ti trije mladeniči so bili obo-sojeni valed krivde, da so umorili nekoga meščana iz Franklin Countyja po imenu Benjamina Shoča.

V ti žalostri so prizadeti štirje bivši vojaški strica Sama. Še čisto mladi so se izvežbali za vojake. Eden njih v pondeljek obojen John W. Charroil je bil v Argonih ranjen. Pri svojem povratku iz vojne so bili od armade "častno" odpusteni.

Mladeniči vojaški so prišli v Missouri, da poiskujejo z bojem za svoj obstanek. Spominjali so se svojega od drugih hvaljenega junaštva in svojih vojnih dejanj. V vojni so se vadili uničevati človeška življenja. Pobijanje je bilo njim junaštvo.

Zvečer so se podali na cesto in srečali so se z možem, ki je postal žrtev njihovega zločina. Sledil je zapor in takojšnji proces. Dva sta umrla valed tega na vešalih, tretji pa je za celo svoje življenje obojen, da prebije za tehničnim zidov-jem ječe.

Najstarejši od njih 23-letni Charroil, ki je končal na vešalih — še človek pomisli — je moral biti star 17 let, ko je pomagal stricu Samu reševati svetovno demokracijo in je bil prepeljan v Francijo. Od drugih dveh mladeničev Jacoya in Shirierja se poroč, da sta stara komaj 18 let. Tak ste morala biti stara ob pristopu ameriškim "osvoboditveno armado" največ 15 let. Bila sta to-raj še otroka, ko so njima obkeli suknojo.

Kaka je bila vzgoja, ki so jo dajali tem otrokom? Vsak vojak ve, da mora slušati svoje častnike, ki učijo samo za pobite sovražni-ka v vsakem oziru. "Kolikor le morete, spravite vseh nasprotnikov a sveta," so učili častniki. "Kolikor več jih boste pomorili, večji bo vaš venec slave, toliko bolj boste spoštovani kot junaki in spoznani kot pravi patrijotje."

To je bila vzgoja, ki so jo pre-jemali ti otroci. Nesrečnici nso ono, kar so bili navajeni, spojnje-vali samo v vojni, temveč tudi v miru. Vendar, kar je bilo njim priznana v vojnem času za junaštvo, se jim sedaj šteje za zločin in zato naj prejmejo najhujšo ka-zen, kar je svet more dati, to so vešala in dosmrtno ječo.

Tragedija v Missouriju nam pripo-voduje zgodovino iz bojevitega militarizma in morilne vojne. To je tragedija v moderni kapitalistični "civilizaciji", katere se na-dejamo, da bo bližnja prihodnost odpravila.

Zdržištevna konvencija S.N.P.J. in S.D.P.Z.

Nadaljevanje dneva se.

16. septembra 1921 popoldne.

Tečka 2. Po preditjanju se vname...

Predlagatelj predloga, da bi bil gl. nadzorni odbor...

Predlagano in sprejeto, da se pri vseh naslednjih točkah v pravnih kjer...

Predlagano in sprejeto, da se pri vseh naslednjih točkah v pravnih kjer...

Tečka 3. — Predlagano in sprejeto, da se prvi odstavek te točke sprejme kot čitanje.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek e) sprejme kot čitanje.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek f) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek g) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek h) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek i) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek j) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek k) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek l) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek m) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek n) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek o) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek p) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek q) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek r) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek s) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek t) sprejme s naslednjimi dodatki.

Predlagano in sprejeto, da se odstavek u) sprejme s naslednjimi dodatki.

Apelira se, da naj se odbor za pla...

Članje brojavov: Sestri Alise Rye in Ann Virant...

Neki delegat priporoča, da bi delegacija vstopovala red ter nadaljevala...

Več delegatov prost, da bi se jih sprostito na popoldansko sejo.

Ob osmi točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob deveti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob deseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob enajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob dvanajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob trinajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob četrtnajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob petnajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob šestnajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob sedemnajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob osemnajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob devetnajsti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob dvajseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob trideseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob štirideseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob petdeseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob šestdeseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob sedemdeseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Ob osemdeseti točki, daveti člen, se zapriče obzirna država.

Studira član "Izredne volitve gl. nadzornika..."

Prva točka tega člena je bila prečтана. Odbor vnapreje in ustanove pa...

Uradno glasilo. Neki delegat priporoča, da bi delegacija vstopovala red...

Neki hrvaško govoreči delegat opozarja in prost, da bi se v Prosveti...

Pride se do sime debate, kje se bo tiskalo "Prosveta". Neki delegat...

V dokazovanju se je povdarjalo mesto Cleveland, ki središče in edini kraj...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Odpre se nominacija za novega konvencionalnega predsednika. Nominirani so...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Stavljen je predlog, da se resignacija sprejme. Za resignacijo je glasovalo...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Zagovorniki predloga odbora za pravila, preditjanju, da bi vse skladovali Prosveti...

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1894. Ljubljana, 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor. Predsednik: Vincenz Calkar, 2687 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Nadzorni odbor. Matt Petrovič, predsednik, 807 E. 140th St., Cullwood, Ohio.

Tiskovni odbor. Vincenz Calkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Zdržištevni odbor. Predsednik: Frank Albi, 2188 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRŽITEVNI ODBOR. Predsednik: Dr. F. J. Kay, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvernik.

VSA PISMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika...

VRHOVNI ZDRŽITEVNI ODBOR. Predsednik: Dr. F. J. Kay, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvernik.

VSA PISMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika...

VRHOVNI ZDRŽITEVNI ODBOR. Predsednik: Dr. F. J. Kay, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvernik.

VSA PISMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika...

VRHOVNI ZDRŽITEVNI ODBOR. Predsednik: Dr. F. J. Kay, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvernik.

VSA PISMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika...

VRHOVNI ZDRŽITEVNI ODBOR. Predsednik: Dr. F. J. Kay, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvernik.

VSA PISMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika...

VRHOVNI ZDRŽITEVNI ODBOR. Predsednik: Dr. F. J. Kay, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvernik.

ENAJSTA SEJA. 17. septembra popoldne. Predsednik: Frank Albi, predsednik seje ob 2. uri.

Spomini na leta 1914-1920.

M. Rastnik.

(Dalje.)

Od osme ure zjutraj do poldan solnčnega zatona. Medtem časom smo delali a nato zopet od ene do druge...

Mene je vzel neki kozak dvakrat na njegov dom, ki je bil oddaljen 43 vrst od tod. Ugajala mi je vojnja, ko sva se drugič peljala s trojko...

Zena se je med tem zbudila in postavila samovar. V kratkem smo že pili čaj.

UDOVICA.

POVEST IZ 18. STOLETJA. Napisal I. E. Tomič. Poslovenil Stefan Knava.

(Dalje.)

Še je bila v družbi heč mestnega sodnika Szalaja, pravi tip meščanske deklice, dobro vzgojena, zdrava in rudečih lic.

Gita je bila najlepša v vsej družbi. Niti njena Jelena, ki pa še ni dorasla njenega stasu, se ni mogla meriti a materjo v lepoti.

Kmalu na to, ko so se vsi gostje zbrali v sobi, kjer jih je Gita vsprejela, sta prišla dva siljajno oblečena čebba vabiti k večerji.

"Odvedite Gito!" je šepnila baronica protonotarju, ko so pričeli gostje odhajati v prtilleže in protonotar je to zelo rad storil.

Mlade deklice so po tedanji legi sedele na koncu mize. Med nje so mogli sedeti po svoji volji možki.

sil sem, da mi bo prinesel slame, toda, rekel mi je, naj se kar na postelj uležem. Debelo sem ga gledal, posebno ko je rekel, da bomo vsi skupaj spali, ter se mi ni treba njih nič bati.

Mladi par, ki je bil le redkokdaj skupaj, ker soprog je bil večidel v mestu, je prišel z ljubimkanjem kakor navadno po dolgi odsotnosti.

Dobili smo pri delu nekaj perila, škornje in tudi drugo obleko, ako jo je kateri rabil. Vsaki dan smo prejeli mohorko a enkrat na teden cigarete ali tobak.

Bavili smo se tudi s politiko. Vedno je prinesel kateri novico, da bo za dva ali tri mesece mir in v tem upanju smo tudi živeli.

pa nas nikakor ni žalostilo, ker ni nam bilo treba v kamnotomu. Pozneje je začelo zmrzovati in nato padati sneg.

Nekega popoldneva so v vendar prišli, bosi in vsi ozebli peš v našo kolonijo. Vozili so se bili z neko ladjo nekaj časa, a so nato radi zamrznjene reke morali hoditi 35 vrst peš.

Nekoč je prišel kozak v barako in nam naznanil, da gremo proč od tu. Zakaj, ni vedel. Nato je šel poveljnik barake k polkovniku vprašati, koliko je na tem rešnice.

(Dalje prihodnjik.)

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

Razne vesti.

Madžarska sveta vojna. Zlozlasni morilec, madžarski nadporočnik Hejas, ki "revidira" v Oedenburgu v Zapadni Ogrski, je pozval vse moške do 45. leta, naj se takoj zgledajo pri njem.

400 rumunskih socialistov pred sodiščem. V Bukarešti se je pričel velik proces proti 400 socialistom; ki so obtoženi, da so sedelovali pri nemirih v septembru lanskega leta.

Končno le doznavajo in priznavajo, namreč buržoazni listi, da je tisto znamenito Leninovo pismo, s katerim so delali pred par dnevi tak furor, ker je Lenin v njem izpovedal svoj anti-boljševiški credo, čisto navaden falzifikat.

Adijo milijoni! Listi vzhodno-sibirskere republike poročajo, da je japonska vlada zaplenila 12 milijonov zlatih rubljev, ki jih je general Semenov vložil v japonske banke.

Prirodni zakladi v Rusiji. V Rusiji so vsak čas odkriti novi prirodni zakladi. V bližini Balahija (Ruska Armenija) je bilo odkrito ležišče železne rude, katero cenijo na 800 milijonov pudov.

Interesantnost. Eskimi v God Haabtu (v Grenlandiji) so začeli izdajati svoj list, mesečnik, "Kalorikmir" imenovan. Naročnina na ta list stane: celoletno eno kožo morskega psa, polletno dve raci, šestletno 12 jajc.

Reka — mrtvo mesto. Baker 29. avg. Gospodarski položaj na Reki je katastrofalen. Nezadovoljnost raste vsak dan, število nezaposlenih delavcev je vsak dan večje.

Promet v luki in mestu Reki je skoro enak ničli. Proga južno železnice od Reke do Sv. Petra ima samo neznamenit osebni promet, še manjši je tovorni promet.

Na Reki se govori o novi fašistovski aferi, v katero je zapleten izredni italijanski komisar Faschini. On je na lep način pokušal odpraviti fašiste z Reke in jim izplačal, kakor se govori, po 400 do 1000 lir, da bi prostovoljno zapustili Reko.

Na Reki je šest bataljonov karabinerjev. 4000 mož in nenaadno veliko število častnikov, kar je isti pojav, kakor za časa D'Annunzija. V obveščenskih krogih se govori, da so karabinerji samo preobčleni redni vojaki.

HEJ ROJAKI, POZOR!!! Zopet bomo šli na veselico, "kam pa"? Kam na Moxham, ali še ne veste? Seveda nismo vedeli dosedaj, a tako, no bomo pa šli, tam na Moxham je prav "fletno" na vsaki veselici.

Kadar hočete obiskati rojstni kraj POTUJTE varno in udobno z enim največjih parnikov Red Star, White Star ali American proge.

VAŠE KNJIGE. Zajednici. Povest iz življenja slovenskih trpinov v Ameriki. Vezano. Stane s poštnino vred \$1.75.

POZOR ROJAKI. Rad bi izvedel za mojo sestro Alojzija Zupančič, omožena Hartel, doma je iz vasi Cegelnica, fara Prečna pri Novem Mestu.

Za kuhanje piva doma. Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite to se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vado, je najboljši in najcennejši.

FRANK ZUPANČIČ, R. R. 1. — Box 94. CLOVERDALE, IND. (Adv.)

ZENITNA PONUDBA. Vdovec 50 let star, bi se rad seznanil v svrhu ženitve z Slovenko, Nemko ali Poljakinjo v starosti 45 do 50 let brez otrok.

VDOVEC z dvema otrokoma, se želi seznaniti z Slovenko ali Hrvatice v starosti 27—34 let, četudi vdova z enim ali dvema otrokom.

PROSTI ČAS porabite za učenje angleščine, ki vam bo služila vsa poznejša leta. Kupite Angleško-slovenski besednjak. Cena \$5.00. Naročite na naslov: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair ave. Cleveland, Ohio.

UDOVICA.

POVEST IZ 18. STOLETJA. Napisal I. E. Tomič. Poslovenil Stefan Knava.

(Dalje.)

Še je bila v družbi heč mestnega sodnika Szalaja, pravi tip meščanske deklice, dobro vzgojena, zdrava in rudečih lic.

Gita je bila najlepša v vsej družbi. Niti njena Jelena, ki pa še ni dorasla njenega stasu, se ni mogla meriti a materjo v lepoti.

Kmalu na to, ko so se vsi gostje zbrali v sobi, kjer jih je Gita vsprejela, sta prišla dva siljajno oblečena čebba vabiti k večerji.

"Odvedite Gito!" je šepnila baronica protonotarju, ko so pričeli gostje odhajati v prtilleže in protonotar je to zelo rad storil.

Mlade deklice so po tedanji legi sedele na koncu mize. Med nje so mogli sedeti po svoji volji možki.

Ta mlada družba je bila pri večerji tako vesela in glasna, da so morali starejši gospodje in gospe prekiniti razgovor in pogledati na mlado družbo, ki je vse preglušala.

Baronica je bila vsa srečna, srečnejša od Gite same, videč kako so gostje zadovoljni. Rayno o polnoči se je nehala večerja z neprestanimi zdravnicami, od katerih je bila najznamenitejša kanonika Krčeliča, ki je menjaje latinški s hrvaškimi napil viteški plemeniti in krasni vdovi Margariti in jo primerjal žarkemu solncu, ki je za nekaj časa skrilo za oblake.

To napitnico so sprejeli v največjem navdušenju s burnimi vzkliki: vivat! in trkanjem čaš. Stari grof Sermage, znani prefrigance, je bil tako ginjen od Krčeličeve zdravice, da je Gito poljubil na golo ramo, kar je staro grofice tako razjezilo, da mu je zabrusila v francoskem jeziku: "Stari tepec!"

"Gospa in gospodje, ki žele plesati, ali karitati, izvolijo naj oditi v gorenje prostore!" je rekla baronica, naznanjujoč s tem drugi del zabave, na kar so mlade deklice že nestrpno čakale.

"Tudi jaz bom danes plesal!" je rekel grof Sermage asesorju Bedekoviču. "Kaj ne, da mi dovolite, da plesam z vašo gospo?"

"Posebna čast za me, illustrissime!" je odgovoril Bedekovič klanjajoč se, čeprav mu ni bilo po volji, da bo njegova soproga plesala.

Grof je prijel asesorja za roko ter stopal s njim pred njegovo mlado soprogo. "Ponižno prosim, milostiva," je rekel grof, "da izvolite z menoj plesati. Gospod asesor se me je usmilil ter mi dopustil," je pristavil grof lokavo.

"O prosim, prosim," je hitel asesor: "Kakšna čast za me!"

Gospa asesorica je najprvo vprašajoče pogledala svojega moža, in ko je videla, da je gola resnica kar govori grof, je prišla za ponujeno grofovno roko ter odšla s njim v gorenje prostoro.

(Dalje prihodnjik.)